

JUDICIARY OF ZANZIBAR

ZANZIBAR JUDICIAL MODERNIZATION PROJECT (ZI-JUMP)

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL IMPACT ASSESSMENT (ESIA) FOR THE PROPOSED RENOVATION OF MAHONDA CHILDREN'S COURT BUILDING IN UNGUJA UNDER THE ZANZIBAR JUDICIAL MODERNIZATION PROJECT (ZI-JUMP)

The Swahili Executive Summary on Proposed Renovation of Mahonda Childrens' Court Building

SUBMITTED TO:

Zanzibar Environment Management Authority (ZEMA)
Maruhubi – Malawi Road
P. O. Box 2808, Zanzibar
Tel: +255-776-055-708 | Fax: +255-242-232-467
E-mail: info@zema.go.tz

SUBMITTED BY:

Judiciary of Zanzibar
P.O. Box 160
Tel: 024-2230182, Fax 024-2232720
214 Tunguu Road.
70491 South Unguja, Zanzibar, Tanzania
Email Address: cca@judiciaryzanzibar.go.tz

PREPARED BY:

COSEP Company Ltd.
P.O Box 71940
Dar Es Salaam – Tanzania

MAY 2026

MUHTASARI WA RIPOTI

UTANGULIZI

SERIKALI ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania imepata mkopo kutoka Benki ya Dunia kwa ajili ya Mradi wa Uboreshaji wa Mahakama ya Zanzibar (Zi Jump) utakaotekelezwa na Mahakama ya Zanzibar kwa kipindi cha miaka mitano kuanzia 2024 hadi 2029. Zi-JUMP inaandaliwa ili kuimarisha upatikanaji, ufanisi, na uwazi wa huduma za mahakama zinazomlenga raia Zanzibar. Mradi una vipengele vitatu vikiwemo upatikanaji wa huduma za haki, ufanisi wa mahakama, ushirikishwaji wa raia na wadau. Mahakama ya Zanzibar (JoZ) kwa sasa inakabiliwa na miundombinu ya kizamani ambayo inazuia ufikiaji, ufanisi, uwazi na ubunifu.

Chini ya Mradi wa Uboreshaji wa Mahakama ya Zanzibar (Zi Jump), Mahakama ya Zanzibar inapanga kukarabati jengo la Mahakama ya Watoto ya Mahonda iliyopo Shehia ya Mkataleni Wilaya ya Kaskazini B Mkoa wa Kaskazini Unguja, Zanzibar. Ukarabati unaopendekezwa unatarajiwa kuwa na athari mbaya za kimazingira na kijamii ambazo lazima zishughulikiwe kabla ya kutekelezwa ili kuhakikisha kuwa mradi huo unatekelezwa kwa njia endelevu. Hii inahitaji maandalizi ya Tathmini ya Athari kwa Mazingira na Kijamii (ESIA) kwa mradi unaopendekezwa ili kushughulikia athari zinazotarajiwa za kimazingira na kijamii katika kipindi chote cha maisha ya mradi na kupendekeza hatua za kurekebisha kabla ya kuanza.

Mahakama ya Zanzibar iliagiza COSEP Company Limited (Kampuni iliyosajiliwa na kuthibitishwa ya wataalam wa mazingira), kufanya tathmini ya athari za kimazingira na kijamii kwa majengo ya mahakama inayopendekezwa kwa nia ya kubaini athari zinazoweza kujitokeza kutokana na mradi huo, kuhalalisha chaguzi bora ambazo zingepunguza au kuepusha athari hasi zinazoweza kutokea na kubuni mpango ufao wa usimamizi wa mazingira na kijamii (ESMP) ili kushughulikia na kupunguza athari zinazoweza kuepukika.

Waraka huu kwa hiyo, ni ripoti ya Tathmini ya Athari za Kimazingira na Kijamii iliyoandaliwa kwa ajili ya mapendekezo ya ukarabati wa jengo la Mahakama ya Watoto ya Mahonda katika Shehia ya Mkataleni Wilaya ya Kaskazini B Mkoa wa Kaskazini Unguja.

MAELEZO YA MRADI

Mradi uliopendekezwa ni wa ukarabati wa jengo la Mahakama ya Watoto ya Mahonda katika Shehia ya Mkataleni Wilaya ya Kaskazini B Mkoa wa Kaskazini Unguja. Jengo lililopo lina vipengele/sehemu kama vile Mapokezi, Masjala, Chumba cha Maonyesho, Ofisi ya Keshia, Ofisi ya Hakim Mfawidhi, Ofisi ya Hakim Mfawidhi na Vyumba vya kuosha. Hata hivyo, ukarabati wa jengo hilo unatarajiwa kuhusisha kuendeleza Eneo la Michezo la Watoto ndani ya kiwanja hicho. Michoro ya kiufundi inayoonyesha upanuzi kamili wa jengo lililopo au uundaji upya wowote bado haujapatikana. Maelezo zaidi kuhusu vipengele/sehemu za jengo la Mahakama ya Watoto

ikijumuisha vifaa vinavyohusika yanaonyeshwa na Michoro ya Kiufundi ambayo imeambatishwa katika report hii.

SERA, MFUMO WA SHERIA NA UTAWALA

Sera ya Mazingira ya Zanzibar ya mwaka 2013, Sera ya Usalama na Afya Mahali pa Kazi ya 2012, Sera ya Serikali ya Mitaa ya Zanzibar ya 2012, Sera ya Utalii ya Zanzibar ya 2012, Sera ya Jinsia ya 2012, Sera ya Taifa ya Afya ya mwaka 2011, Sera ya Kukabiliana na Maafa ya Zanzibar ya mwaka 2011, Sera ya Nishati ya Zanzibar ya 2009, Sera ya Maji ya Zanzibar ya 5008, Sera ya Maji ya Zanzibar ya 2008. 2004, Sera ya VVU/UKIMWI Zanzibar ya 2004, Sera ya Misitu ya 1996, Mkakati wa Taifa wa Maendeleo ya Maeneo, Sera ya Uokoaji wa Moto Zanzibar na Dira ya Maendeleo ya Zanzibar (ZDV) ya mwaka 2050. Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya 1977-1995, 1997, Katiba ya Zanzibar ya 1984, Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya Zanzibar, Sheria ya 3 ya Usimamizi wa Mazingira ya Zanzibar, Sheria ya 3 ya Usimamizi wa Mazingira ya Zanzibar No 2050. 2015, Sheria ya Usalama na Afya Mahali pa Kazi namba 8 ya mwaka 2005, Sheria ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa namba 7 ya mwaka 2014, Sheria ya Tawala za Mikoa namba 8 ya mwaka 2014, Sheria ya Afya ya Umma na Mazingira Zanzibar namba 11 ya mwaka 2012, Sheria ya Viwango ya Zanzibar ya mwaka 2011, Mahakama ya Ardhi namba 47 ya 199 Sheria ya Marekebisho, Namba 1 ya 2008, Sheria ya Umiliki wa Ardhi Na. 12 ya 1992 (Kanuni za Ugawaji Ardhi 2008), Sheria ya Maji Zanzibar Na. Sheria ya Umiliki (Marekebisho) Na. 15 ya 2003, Sheria ya Watu wenye Ulemavu Namba 8 ya 2022 na Sera za Ulinzi za Benki ya Dunia.

TAARIFA ZA MSINGI

Eneo la mradi lenye jengo la Mahakama ya Watoto ya Mahonda lililopo katika Shehia ya Mkataleni Wilaya ya Kaskazini B Unguja, Zanzibar. Hali ya hewa katika Kisiwa cha Unguja ni ya kitropiki, joto mwaka mzima, na kipindi cha joto zaidi kutoka Desemba hadi Machi, na kipindi cha baridi cha kuanzia Mei hadi Agosti. Joto katika kipindi cha joto zaidi (yaani Desemba hadi Machi) hufikia kiwango cha juu cha joto cha 33°C na unyevu ni wa juu. Katika hali mbaya zaidi, joto linaweza kufikia 36 hadi 38 ° C. Kipindi cha kuanzia Mei hadi Agosti, ambapo pepo za kibiashara hutawala zaidi, zikivuma kwa wastani kutoka kusini-mashariki, ni baridi zaidi, na viwango vya juu vya 29 hadi 30 °C. Kuna misimu miwili ya mvua; moja kali zaidi, inayojulikana kama msimu wa "mvua ndefu", kuanzia Machi hadi Mei, na kilele cha Aprili, na nyingine kidogo zaidi, inayojulikana kama msimu wa "mvua fupi", kati ya katikati ya Oktoba na Desemba. Jumla ya mvua kwa mwaka ni kama milimita 1,650. Aprili na Mei ni miezi ya mvua zaidi. Chembechembe na msongamano wa gesi chafuzi pamoja na viwango vya kelele kwenye eneo la mradi vilionekana kuwa vya chini kulingana na viwango vilivyotolewa na Viwango vya Zanzibar (ZBS) na WHO.

MAONI/USHAURI WA WADAU

Wadau waliohojiwa wakati wa utafiti huo ni pamoja na Mamlaka ya Usimamizi wa Mazingira Zanzibar (ZEMA), Idara ya Mazingira, OSH, Idara ya Misituta, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji, Shirika la Umeme Zanzibar (ZECO), ZAWA, Wakala wa Barabara Zanzibar, Ofisi ya Wilaya ya Kaskazini B na Halmashauri ya Wilaya ya Kaskazini B, Ofisi ya Shehia ya Mkataleni na Jumuiya, Kituo cha Haki za Binadamu, Mahakama ya Hakimu Mkazi Mkoa, Mahakama ya Kadhi Mkoa, Taasisi ya Kadhi ya Mkoa, Dawati la Jinsia Zanzibar, Dawati la Walemavu, Baraza la Walemavu. Wadau , yaani watumiaji wa Huduma, Afisa Dawati la Jinsia, Watu wenye mahitaji maalum (wazee, wanawake, watoto, watu wenye ulemavu). Wadau wengi waliunga mkono mradi uliopendekezwa kwa sababu ya manufaa yake kama vile fursa za ajira, kuboreshwa kwa mazingira ya mahali pa kazi, kuongezeka kwa ufanisi wa huduma za mahakama, kupunguza mlundikano wa kesi, kuboresha huduma za mahakama, kuzuia unyanyasaji wa kijinsia na unyanyasaji wa kijinsia na ukuaji wa uchumi wa mashinani. Hata hivyo, baadhi ya masuala na wasiwasi yalitolewa. Mbinu ambazo zilitumika wakati wa utafiti kwa kushauriana na washikadau mbalimbali ni pamoja na mahojiano (yaani mahojiano ya moja kwa moja ya nusu muundo), majadiliano ya vikundi na mikutano ya mashauriano ya umma.

Athari za Mazingira na Kijamii

Athari kubwa zifuatazo zimetambuliwa katika tathmini hii.

Athari wakati wa Awamu ya Uhamasishaji

Athari Chanya

- i) Fursa za Ajira
- ii) Utoaji wa soko la vifaa vya ujenzi
- iii) Kuimarika kwa usalama katika mtaa na kitongoji chake.

Athari Hasi

- i) Kushuka kwa ubora wa hewa
- ii) Kelele na kuzalisha mitetemo kupita kiasi
- iii) Uzalishaji wa taka ngumu
- iv) Athari za kiafya na kiusalama
- v) Msongamano wa magari na ajali
- vi) Ongezeko la watu na maambukizi ya VVU/UKIMWI
- vii) Malalamiko na malalamiko/ migogoro ya kijamii
- viii) Usumbufu wa muda na kizuizi cha ufikiaji

Athari katika Awamu ya Ujenzi

Athari Chanya

- i) Fursa za Ajira
- ii) Ongezeko la kipato kwa wenyeji
- iii) Kuongeza mapato ya serikali

Athari Hasi

- i) Uchafuzi wa kelele
- ii) Uchafuzi wa hewa
- iii) Ongezeko la uzalishaji taka
- iv) Uharibifu wa mazingira
- v) Mabadiliko ya makazi
- vi) Ajali na majeraha
- vii) Kuongezeka kwa magonjwa na afya mbaya na VVU/UKIMWI
- viii) Kuongezeka kwa unyanyasaji wa kijinsia na ukatili wa kijinsia
- ix) Kupoteza baadhi ya mimea na wanyama

Athari wakati wa Awamu ya Operesheni

Athari Chanya

- i. Kuboresha mazingira ya mahali pa kazi
- ii. Kuongezeka kwa ufanisi kwa huduma za mahakama
- iii. Kupunguza mlundikano wa kesi
- iv. Uboreshaji wa huduma za mahakama
- v. Kuzuia unyanyasaji wa kijinsia na unyanyasaji wa kijinsia
- vi. Fursa za ajira
- vii. Ukuaji wa uchumi wa ndani
- viii. Kuongezeka kwa thamani ya uzuri wa eneo hilo.

Athari Hasi

- i. Udhibiti usiofaa wa taka ngumu na kioevu
- ii. Kuongezeka kwa magonjwa na afya mbaya na VVU/UKIMWI
- iii. Hatari za kiafya na usalama
- iv. Kuongezeka kwa matumizi ya nishati na mahitaji
- v) Matumizi yasiyofaa ya maji
- vi. Athari kwa afya ya umma.

Athari wakati wa awamu ya Uondoaji

Athari Chanya

- i) Marejesho ya tovuti
- ii) Mabadiliko ya makazi

Athari Hasi

- i) Kuongezeka kwa uzalishaji wa taka
- ii) Uchafuzi wa vumbi
- iii) Uchafuzi wa kelele
- iv) Kupoteza ajira
- v) Ajali na majeraha

HATUA ZA KUPUNGUZA NA KUIMARISHA KWA ATHARI

Baraza la Taifa la Usimamizi wa Mazingira (NEMC) linasisitiza juu ya kuepuka, kupunguza na kupanga mpango wa kupunguza athari katika utekelezaji wa mradi. Mpango wa hatua za kupunguza ni kwa ajili ya kuhakikisha kuwa utekelezaji wa mradi huu unalinda mazingira asilia na kudumisha ubora wa mazingira. Baada ya mpango, msanidi anahitajika kutekeleza hatua zilizopendekezwa za kupunguza ili kuzuia au kupunguza athari mbaya za mazingira na kijamii za mradi. Hata hivyo, hatua za uimarishaji pia hutolewa ili kuongeza athari chanya za mradi. Inapendekezwa kuwa msanidi programu ateleze hatua zilizopendekezwa za kupunguza na kufanya zoezi la ufuatiliaji wa mara kwa mara ili kupunguza athari mbaya na kuongeza athari chanya.

MIPANGO YA USIMAMIZI NA UFUATILIAJI WA MAZINGIRA NA KIJAMII

Mipango ya usimamizi na ufuatiliaji wa mazingira na kijamii (iliyoonyeshwa katika Jedwali 11 na 12) inaonyesha athari, hatua zinazopendekezwa za kupunguza, taasisi zinazowajibika, na wakati unaofaa wa kuchukua hatua na makadirio ya gharama. Mpango wa usimamizi wa athari utasaidia utekelezaji wa hatua za uimarishaji na upunguzaji wa athari zilizoainishwa katika maendeleo yaliyopendekezwa ambapo mpango wa Ufuatiliaji utafuatilia ufanisi wa hatua za kupunguza. Msanidi lazima ahakikishe uzingatiaji wa mpango wa ufuatiliaji kama ilivyoonyeshwa katika Jedwali la 12 la ripoti hii.

HITIMISHO NA MAPENDEKEZO

Tathmini ya Athari za Kimazingira na Kijamii (ESIA) inabainisha kuwa, mapendekezo ya ukarabati wa jengo la Mahakama ya Watoto Mahonda katika Shehia ya Mkataleni Wilaya ya Kaskazini B Mkoa wa Kaskazini Unguja unaendana na malengo, dira na dhamira ya Mahakama ya Zanzibar. Pia inaendana na malengo ya Dira ya Maendeleo ya Zanzibar 2050 (ZDV50), sera na sheria za kitaifa. Mradi unaopendekezwa utapanua wigo wa kijiografia wa huduma za Mahakama. Kwa hiyo itaboresha upatikanaji wa Haki kwa kuwa na jengo la kisasa la mahakama na kuanza kutoa huduma za mahakama kwa njia ya kisasa, iliyounganishwa, yenye ufanisi, uwazi na inayofikika kwa urahisi. ESIA imedokeza kuwa ukarabati unaopendekezwa unatarajiwa kuwa na matokeo chanya makubwa ambayo yatakuza zaidi huduma za mahakama lakini pia na baadhi ya athari mbaya. Athari hizo ni pamoja na, uchafuzi wa kelele, uchafuzi wa hewa, kuongezeka kwa uzalishaji wa taka, uharibifu wa mazingira ya kimwili, mabadiliko ya makazi, ajali na majeraha, kuongezeka kwa magonjwa na afya mbaya na VVU/UKIMWI, Kuongezeka kwa unyanyasaji wa kijinsia na unyanyasaji wa kijinsia, mmomonyoko wa udongo na kupoteza baadhi ya mimea na wanyama.

Hata hivyo, athari hasi zilizobainishwa zinaweza kudhibitiwa kuhusiana na utekelezaji wa Mpango wa Usimamizi wa Mazingira na Kijamii, na Mpango wa Ufuatiliaji kama ilivyoonyeshwa katika ESIA hii.

Kwa upande mwingine, maoni na wasiwasi kutoka kwa wadau mbalimbali walioshauriwa yametoa msaada wa kutosha kwa pendekezo la ukarabati wa jengo la Mahakama ya Watoto ya Mahonda kwa sababu ya manufaa yake na hitaji la huduma za kimahakama huko Unguja. Maoni yao yanadokeza kuwa, jengo la mahakama lililokarabatiwa litaimarisha upatikanaji wa huduma za mahakama, kupunguza mlundikano, kuongeza ufanisi na utoaji wa huduma bora kwa kutumia teknolojia za kisasa zikiwemo huduma za mahakama ya kielektroniki, mfumo wa kuhifadhi kumbukumbu, usimamizi wa rekodi za kielektroniki na TEHAMA kwa ufanisi katika huduma za mahakama. Kwa hivyo ESIA hii inapendekeza kwamba mradi wa ukarabati unaopendekezwa unapaswa kuzingatiwa kwa maendeleo.

Aidha, Mahakama inapendekezwa kwa dhati kuzingatia mapendekezo ya hatua za kupunguza na kuimarisha ili kuepuka athari mbaya za siku zijazo na kuhakikisha kuwa jamii inatambua manufaa ya mradi huo katika ngazi ya mtaa, mkoa na taifa. Zaidi ya hayo, mapendekezo yafuatayo yametolewa:

- i. Mahakama inapaswa kutekeleza mapendekezo ya hatua za kupunguza na kuimarisha zilizoonyeshwa katika ripoti hii ili kuhakikisha uendeleu wa mradi pamoja na mazingira.
- ii. Mahakama inapaswa kutekeleza ESMP ili kuhakikisha usimamizi mzuri wa mazingira na masuala ya kijamii katika eneo la mradi.
- iii. Mahakama inapaswa kufuata mpango wa ufuatiliaji ili kufuatilia ufanisi wa hatua za kupunguza na hivyo kuboresha zaidi mpango wa kupunguza. Ufuatiliaji utatumika kama njia ya kuhakikisha uzingatiaji wa viwango vya kitaifa au kimataifa.
- iv. Mahakama (mwenye anapaswa kutekeleza ESMP ili kuhakikisha usimamizi mzuri wa mazingira na masuala ya kijamii katika eneo la mradi wakati wa uondoaji.
- v. Joz kuendesha mafunzo ya wafanyakazi na kuongeza uelewa wa jamii juu ya uhifadhi wa mazingira, masuala ya afya na usalama yanayohusiana na mradi, masuala ya afya na usafi wa mazingira, ulinzi wa mazingira ya mradi unaozunguka, na ujuzi wa ufuatiliaji wa mazingira kwa ustawi na uendeleu wa mradi wa Zi-JUMP.